

A bérnialási felkészítő az új evangelizáció fényében

Tartalomjegyzék:

Előszó	3
1. A bérnialás szentsége.....	4
1.1. A bérnialás szentségének meghatározása, értelmezése.....	4

1.2. A bérmlásra való felkészítés	6
2. Az új evangelizáció.....	9
2.1. Az új evangelizáció meghatározása.....	10
2.2. Az új evangelizáció kapcsolata a bérmlási felkészítővel.....	12
3. A kutatás és a kutatás eredményeinek bemutatása	16
Befejezés	21
Könyvészet	22
Mellékletek.....	24

Előszó

A bérmlási felkészítővel már bizonyára nagyon sok szemszögből foglalkoztak és rengeteg szakirodalom született ebben a témakörben. Kutatásommal ezt a listát szeretném kibővíteni, és egy újabb perspektívát bemutatni. A bérmlási felkészítőt az új evangelizáció fényében szeretném megvizsgálni, amit tudomásom szerint még nem tett meg senki. Ezt először elméletben szeretném felvázolni, majd utána a konkrét kutatás és a kutatás eredményeinek bemutatására kerül sor. A kutatásom célja az volt, hogy megvizsgáljam azt a

kérdést, hogy a bérnáási felkészítőt lehet-e úgy elképzelni, mint ami megalapozza az új evangelizációt.

Ahhoz, hogy a feltett célunkat elérjük, először meg kell határozzuk azokat a fogalmakat, amelyekkel dolgozunk. Ezért az első fejezetben a bérnáással és az arra való felkészítéssel foglalkozunk. Majd a második fejezetben próbáljuk értelmezni az új evangelizáció fogalmát. Ezek után próbáljuk megteremteni a kapcsolatot a bérnáási felkészítő és az új evangelizáció között. Amint majd meglátjuk a továbbiakban, ezt a kapcsolatot a tanúságtételben véljük felfedezni. A kapcsolat megteremtése után, bemutatjuk azt, hogy a gyakorlatban hogyan valósul meg a két fogalom összekapcsolása.

Mindezt a Kézdikőváron elvégzett kutatás alapján fogjuk megtenni. Kutatásunk során egy 28 fős csoportot vizsgáltunk meg, akik ebben az évben, 2013-ban, jártak bérnáási felkészítőre. Mi ennek a folyamatnak a során kértük meg a csoportot, hogy töltsenek ki egy kérdőívet. A kérdőív célja az volt, hogy megvizsgáljuk, a hagyományos bérnáási felkészítő mennyire készíti elő a megbérnááltakat az újevangelizáció számára. Kutatásunknak ez még csak az első része, a továbbiakban majd még egyszer kitöltetjük a kérdőíveket a résztvevőkkel, hogy tudjuk felmérni a lehetséges véleményváltozásokat a bérnákozás utáni időben. A kutatást interjúk segítségével is árnyaltabbá fogjuk tenni. A jelen dolgozatban viszont csak a kutatás első részére térünk ki.

1. A bérnáás szentsége

1.1. A bérnáás szentségének meghatározása, értelmezése

Az alábbiakban azt próbáljuk összegezni, hogy különböző egyházi dokumentumok és egyházi személyek hogyan fogalmazzák meg a bérnáás szentségének mibenlétét. A bérnáás szentségének meghatározása során elsőként a szentség megnevezéséből indulunk ki. A bérnáás latin neve a *confirmatio*, ami azt jelenti, hogy *megeősítés*. Ez a megeősítés a keresztségben történtek megeősítésére utal. A bérnáás a keresztség „megpecsételését,

ratifikálást, beteljesítést” jelenti.¹ Tomka Ferenc az *Ordo Confirmationis* alapján ezt a szentséget a kereszteni nagykorúság és küldetés szentségének nevezi.²

A *Katolikus Egyház Katekizmusa* 1258. pontja a „kereszteni beavatás szentségeinek” sorába helyezi a bérmlást. Ez a pont kiemeli azt, hogy szükséges a szentség felvétele ahhoz, hogy a kereszteni kegyelem teljessé váljon. Az 1316. pont szerint a bérmlás tökéletesíti a kereszteni kegyelmet; segít, hogy mélyebben meggyökerezzünk az istengyermekségben; szorosabban fűz az Egyház küldetéséhez, és támogat a hitünkről való tanúságtételben. A katekizmus két további pontja a megbérmláltak feladatára, küldetésére hívja fel a figyelmünket. A 900. pont arra figyelmeztet, hogy a világiak a keresztség és a bérmlás szentségében megbízást kaptak Istentől az apostolkodásra, és arra, hogy minden emberhez eljutassák Isten ígét. Az 1533. pont a következőket tartalmazza: „A keresztség, a bérmlás és az Eucharisztia a kereszteni beavatás szentségei. Krisztus valamennyi tanítványának közös hivatását alapozzák meg, az életszentségre és a világ evangelizálásának missziójára szóló meghívást.”³

Az *egyházi törvénykönyv* meghatározását jónak láttuk szó szerint idézni, mivel nagyon tömören megfogalmazza a szentség lényegét. A törvénykönyv 879. kánonja ezt tartalmazza: „A bérmlás szentsége jegyet hagy hátra, és a kereszteni beavatás útján előrehaladó megkeresztelteket a Szentlélek adományával gazdagítja, és tökéletesebben kapcsolja az egyházhoz, megerősíti és szorosabban kötelezi őket, hogy szóban és tettben Krisztus tanúi legyenek, s a hitet terjesszék és védelmezzék.”⁴ A meghatározásból érdemes kiemelni azt, hogy a megkeresztelteket a Szentlélek adományait kapják meg e szentség során, és az Egyházhoz való kapcsolatuk tökéletesedik. A későbbiekben fontos lesz számunkra az a kijelentés is, hogy a bérmlás szentsége szorosabban kötelez arra, hogy Krisztus tanúi legyünk.

A II. Vatikáni zsinat a *Lumen Gentium* dogmatikus konstitúció 11. pontjában a következőképpen nyilatkozik a bérmlásról: „A bérmlás szentségével még tökéletesebben kötődnek az Egyházhoz, a Szentlélek különleges ereje tölti el őket, ezért szigorúbb a kötelezettségük, hogy Krisztus igazi tanúiként szavukkal és életmódjukkal terjesszék és védelmezzék a hitet.”⁵ A bérmlás szentsége tehát azt jelenti, hogy a megbérmláltak kapnak egy küldetést, amit lelkiismeretbeli kötelességként kell teljesíteniük. Az egyház missziós

¹ NÓDA Mózes: *A szentségek ünneplése*, Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár 2008, 43.

² TOMKA Ferenc: *Szentségi lelkipásztorkodás és az „új evangelizáció”. Lelkipásztori teológia II. Az egyház önmegvalósítása a szentségekben*, 4. kiadás, Szent István Társulat, Budapest 2008, 106.

³ DIÓS István (ford.): *A Katolikus Egyház Katekizmusa*, Szent István Társulat, Budapest 2002. (A továbbiakban KEK).

⁴ ERDŐ Péter (szerk.): *Az egyházi törvénykönyv. A Codex Iuris Canonici hivatalos latin szövege magyar fordítással és magyarázattal*, Szent István Társulat, Budapest 1985.

⁵ LG 11.

jellegét vizsgálva a 17. pontban a konstitúció azt tanítja, hogy „Krisztus minden tanítványa köteles vállalni a hitelesítés terhének reá eső részét.”⁶ A 31. pontban kifejti a konstitúció, hogy a világiak életük tanúságával mutassák meg mások számára Krisztust.⁷ A 33. pont arról reflektál, hogy az a küldetés, amit a bértálasban megkapnak a hívek, az Egyház üdvözíté küldetésében való részesedés. Ez a részesedés különösen azt jelenti, hogy jelenvalóvá és tevékenyé tegyék az Egyházat olyan helyeken és körülményekben, ahol csak ők tudják azt megtenni.⁸

A *Gyulafehérvári Főegyházmegye Zsinati könyvében* a bértálas meghatározása visszautal a Lumen Gentium 11. pontjára. A Zsinati könyv a Szentlélek adományainak a tudatos befogadására és az érettségre fekteti a hangsúlyt. Kiemeli, hogy a felnőtt és érett keresztyének tudják csak igazából megérteni, átérezni és vállalni a hitvalló keresztyén életet. A Zsinati könyv figyelmeztet, hogy gondoskodni kell arról, hogy a bértálas valóban a „hit szentsége és a felnőtt tanúságtévő keresztyén élet kezdete legyen.” Ennek érdekében a 37. javaslatban azt tanácsolja, hogy a bértálas alsó korhatára 17 év legyen.⁹

Márton Áron egy 1945 előtt írt beszédében úgy fogalmaz, hogy a bértálas szentsége „a természetfeletti növekedésnek, nagykorúságnak a szentsége.” Ugyanebben a beszédében azt is kifejti, hogy a szentségnek a hatása, hogy a keresztyének bátran megvallják Krisztus nevét. Márton Áron szerint a bértálas jelentősége abban áll, hogy az embert bele akarja kapcsolni a természetfeletti rendbe, az isteni életnek a közösségébe. Kapcsolatot létesít Isten és ember között, közli a szeretet kegyelmét. Ebben a szentségben a Szentlélek, mint „személyes adomány vesz lakást a lélekben”, ezzel a személyt Isten felé vezetve. A szentségről reflektálva, Márton Áron egy másik helyen kifejti annak hatását három pontban. Szerinte a bértálas szentségében Isten befejezi azt, amit a keresztségben elkezdett. A Szentlélek ereje képesíti a megbértáaltakat, hogy tanúságot tegyenek Krisztus uralma és országa mellett. Harmadik pontként a hívek apostoli küldetését emeli ki, amit Isten kegyelmi ajándékának tulajdonít.¹⁰

Márton Áron csatlakozik a zsinati gondolathoz, miszerint a bértálas szentsége szükséges a hívek számára, ekképpen fogalmazva meg: a bértálas szentsége „szükséges a földi életharc győzelmes megvívásához”. Szerinte a bértáalkozó felesküsik Krisztus zászlójára, és az ő harcosa lesz. Innentől kezdve Krisztus követését tudatosan és szabadon vállalja. A szentség által a bértáalkozó megkapja életében a célbizonyosságot. A püspök atya szerint a bértálas

⁶ LG 17.

⁷ Vö. LG 31.

⁸ LG 33.

⁹ *Gyulafehérvári Főegyházmegye Zsinati könyv*, Gloria, Kolozsvár 2001, 42, 83.

¹⁰ MÁRTON ÁRON: *Bértálas*, Mentor, Marosvásárhely 2006, 13-18, 141-142.

arra kötelezi a hívőket, hogy „nagylelkűen és hatásosan szolgáljanak korunk emberének, közösségben mindazokkal, akik az igazságot szeretik és gyakorolják”¹¹

Amint fennebb láthattuk, a bérálás szentségének meghatározása a következő kulcsfogalmak köré csoportosítható: a keresztség beteljesítése, a nagykorúság szentsége, a Szentlélek ajándékának befogadása, közeledés az Egyházhoz, tanúságtevés Krisztusról. Összegezve azt tudjuk állítani, hogy a bérálás szentsége során a felnőtt és érett keresztyén tudatosan vállalja azt a küldetést, amelyet a bérálás során kap. A küldetés lényege az, hogy minden módszerrel mások felé hitelesen kimutatni hitünket és példamutatóan meg is élni azt. Ahhoz, hogy a bérálásnak ilyen hatásai legyenek, fontos, hogy a felkészítés során szemünk előtt legyenek ezek a célok.

1.2. A bérálásra való felkészítés

A *Katekézis Általános Direktórium*a 181. pontja arra figyelmeztet, hogy nagyon sokszor a fiatalok befejezve a bérálással a beavatási folyamatot, a hit gyakorlásától szinte teljesen eltávolodnak. A direktórium szerint ki kell alakítani egy „sajátos lelkipásztori választ, fölhasználva a beavatási folyamat nevelői adottságait.” Ezzel a direktórium a felkészülési folyamatra fekteti a hangsúlyt, ahol van esély a fiatalokat a bérálás után is a hit gyakorlása felé sarkalni. A 182. pont a fiatalokra reflektál, mint akik a „reménységet” jelentik az egyház számára. A következő pontban a direktórium szerint a fiatalokat nem csupán a katekézis tárgyának kell tekinteni, hanem »úgy kell szemlélni, mint „aktív alanyokat, az evangelizáció tevékeny résztvevőit és a társadalmi megújulás megvalósítóit”«. Ugyanakkor a 184. pontban azt is kifejti, hogy a katekézis hatékonyságát biztosítja a „jól irányított csoport tevékenysége, a jól működő ifjúsági egyesülethez tartozás, a fiatalokkal való személyes törődés, beleértve a lelki vezetést is”.¹²

A *Magyar Kateketikai Direktórium* (továbbiakban MKD) emlékeztet arra, hogy a hatékony katekézis figyelembe veszi azok kulturális, nyelvi és társadalmi körülményeit, akik részt vesznek a katekézisben. A direktórium szerint a fiatalok katekézisének alapvető célja, hogy az „Istentől kapott élet elfogadására, igenlésére és szolgálatára vezesse őket.” A fiatalok katekézisében fontos szerepet játszik a saját korosztály formáló ereje, a tömegkommunikációs eszközök formáló ereje, a közösségnek a formálása, a hivatás választásnak megalapozása. A közösség formálása több eszközzel is megvalósítható, a lelkigyakorlatos élményekkel, kirándulásokkal, közösen végzett szolgálatokban, liturgián való aktív részvételben, közösen

¹¹ MÁRTON: *Bérálás*, 29, 86, 95, 103.

¹² DIÓS István (ford.): *A Katekézis Általános Direktórium*a, Szent István Társulat, Budapest 1998. (A továbbiakban KÁD).

végzett imádságokban. A plébániai katekézis célja a szentségi életre való felkészítés, ami során a hívők arra ébredhetnek rá, hogy Jézus küldetése mindenkire vonatkozik.¹³

Ezen általános bevezető után a fiatalok katekéziséről, térjünk rá a bértálásra való felkészítésre. Tarjányi szerint: A bértálási felkészítő a keresztény életben való növekedésnek egy meghatározott szakasza, „mely azon alapul, hogy akkor válik valaki a hitben felelőssé, amikor megtudja határozni hitbeli identitását.” A felkészülő a folyamat során meg kell térjen, ami a közösség tagjainak tanúságtevésén kell, hogy alapuljon.¹⁴ Az MKD szerint a felkészítőnek különböző jellemzői vannak. Először is, egy hosszabb folyamat, ami az élő közösségen belül kell lejátszódjon. A folyamatban levő fázisokat liturgikus szertartások zárják le, a közösség megünneplésében. A bértálendő istenképe a közösség tanúságtevő példája és a liturgiában elhangzó isteni ige alapján fejlődik. A direktórium szerint a folyamat különös figyelmet szentel a bértálendő egyéni érettségének kialakítására, és a felkészültséget nem vizsgán méri föl, hanem személyes ismeret és kapcsolat alapján. Be kell vonni a folyamatba a családot és a bértálszülőt is.¹⁵

A *Gyulafehérvári Főegyházmegye Zsinati könyve* is megfogalmazza a 135. javaslatában, hogy „mindenütt elsőrendű feladat az érett kereszténységre való nevelés”. A 10. javaslatban a Zsinati könyv az tanácsolja, hogy legyen mindig liturgikus énekgyakorlás a szentségekre való felkészülés során. A 12. javaslatban azt olvassuk, hogy a szentségekre való felkészítés során ajánlatos a világiak bevonása, és 7-10 fős csoportokkal foglalkozni. A 38. javaslat szerint jó, ha már a felkészülés alatt különböző liturgikus feladatokat bíznak a bértálkozókra. A következő javaslat azt fogalmazza meg, hogy a megfelelő felkészültségről vizsga keretén belül győződjenek meg a plébánosok, és a „keresztény magatartásra való készségről” is.¹⁶

A zsinati könyv 7. rendelkezése szerint a plébániai katekézis különös hangsúlyt kell fektessen a közösségépítésre. A 10. rendelkezésében azt írja elő, hogy a szentségekre való felkészülés a plébánián, a lelkipásztor irányításával történjék. A bértálkozás egy év felkészítő után lehetséges. A 25. rendelkezés szerint a felkészítés legalább egy iskolai év kell legyen. A felkészülés „ne csak a megfelelő ismeretek megtanulását tartalmazza, hanem a keresztény életre nevelést, a keresztény életforma elsajátítását és gyakorlását, a közösségi életbe való bekapcsolódást is.” A 36. rendelkezésben azt olvashatjuk, hogy az ifjúsági katekézisben, és ezen belül a bértálási felkészítőben hangsúlyos szerepet kell kapjanak a családi életre való nevelés gyakorlati kérdései.¹⁷

¹³ *Magyar Kateketikai Direktórium*, Szent István Társulat, Budapest 2005, 15, 44-55.

¹⁴ TARJÁNYI Zoltán: *Kateketika I.*, Szent István Társulat, Budapest 1998, 112-113.

¹⁵ *Magyar Kateketikai Direktórium*, 74.

¹⁶ *Gyulafehérvári Főegyházmegye Zsinati könyv*, 236-252.

¹⁷ *Gyulafehérvári Főegyházmegye Zsinati könyv*, 277-280.

Tomka is megfogalmazza könyvében a bérmlásra való felkészítés célját. Szerinte a cél az, hogy a felkészülő legyen tudatában annak mit jelent a teljes engedelmesség Krisztusnak, és ránevelődjék az apostolkodásra, az Egyház építésében és missziós munkájában részt vegyen. Felhívja a figyelmet arra, hogy a bérmlási felkészülés is a katekumenátus útját járja, különböző dimenziókat állapított meg a felkészülési folyamatban. Az ismeret, az evangéliumi élet, a szeretetszolgálat, a koinonia, a liturgia, mind egy-egy ilyen dimenziót képeznek. Tomka emlékeztet arra, hogy a szentségek küldetése az, hogy „Krisztusban egyesítsék, és Krisztusban egyé tegyék a közösséget, azaz megvalósítsák a koinoniát.” Ez a koinoniában levő közösség az alapja az új evangelizációnak.¹⁸

A felkészítés tárgyalásánál is visszautalunk Márton Áron püspök atyára, hiszen őt a bérmlautjai tették híressé. Bérmlautjait a kialakult szokás szerint végezte, kivéve a börtönben töltött éveiben. Az egyházmegye nagy területi kiterjedése miatt a közepes és kisebb plébániákon hétévente, a nagyobb városokban négyévente volt bérmlás. Fiatalabb korában mindig a bérmlást megelőző délután érkezett, litániát tartott és gyóntatott is. Többször rendelkezett arról, hogy hogyan készüljenek fel a plébániák a bérmlásra. Mi most az 1946-os körlevele alapján fogjuk felvázolni, mert ez volt a legterjedelmesebb.¹⁹

A körlevél ötödik pontjában foglalkozik a bérmlási oktatással. Márton Áron szerint a felkészítés nem általános hitoktatás, hanem a bérmlás szentségének méltó és gyümölcsöző felvételéhez szükséges tudnivalók közlése a bérmlándók értelmi felfogásához képest. Az oktatás célja az legyen, hogy a gyerekek elegendőképpen értsék, mi történik a bérmlásban, ismerjék a Szentlélek Istent és vágyakozzanak ajándékai után. A körlevél szerint az oktatás kiterjedjen a bérmlás szertartásának szemléletes bemutatására, a bérmlás szentség voltának kifejtésére, és a bérmlásban kapott küldetésre. Ez a küldetés Krisztus szolgálatát jelenti. Végül az oktatás térjen ki arra, hogy a bérmlás a megerősítés szentsége, amely képességet és erőt ad a hit megvallására. Ugyanakkor azt is olvashatjuk a körlevélben, hogy a híveket is elő kell készíteni a bérmlásra, nem csak a bérmlándókat.²⁰

A fentiekben olvashattuk, hogy a bérmlási felkészítésnek milyen alapelvei vannak, és ezt hogyan képzelik el a mi egyházmegyénkben. Itt is megfigyelhetjük, hogy néhány kulcsfogalom által kifejezhetjük a felkészítő lényeges elemeit. Ezek a kulcsszavak a következők lehetnek: folyamat, aktív résztvevők, csoport tevékenység, közösség formálás, liturgia, hitismertek fejlesztése, felnőtt kereszténységre nevelés, tanúságtevő életre nevelés, tudatosság, megtérés. Ezeket a kulcsszavakat vizsgálva fogjuk majd a bérmlási felkészítőt az

¹⁸ TOMKA: *Szentségi lelkipásztorkodás és az „új evangelizáció”*, 110-111.

¹⁹ MÁRTON: *Bérmlás*, 171-172.

²⁰ MÁRTON: *Bérmlás*, 177-178.

2.1. Az új evangelizáció meghatározása

9

tulajdonítanak neki. Nem egy új Igének a hirdetését, és nem is azt jelenti, hogy újrakezdjük, újra végig vesszük azt, amit előttünk elrontottak.²¹ De akkor mégis mit jelent az új evangelizáció?

A fogalom az Egyház szóhasználatába fokozatosan került be. VI. Pál *Az evangélium hirdetése* kezdetű apostoli buzdításában olvashattunk arról, hogy szükség van az Egyházban egy változásra. A pápa az 52. pontban felhívja a figyelmünket, hogy vannak sokan, akik egyszerű emberek, él bennük a hit, de alig ismerik annak alapjait. Vannak iskolázottak is, akik számára már nem elég az a tudás, amit kisiskolás korukban szerzetek meg a hitről.²² A 57. pontban arra hívja fel a figyelmünket a pápa, hogy az ilyen emberek fele, akik nem gyakorolják hitüket valamilyen oknál fogva, állandóan kell keresni a megfelelő módszereket és kifejezési módozatokat.²³ Tehát az újevangelizáció ezekben a dolgokban fogható meg, a megfelelő módszerekben és kifejezési módozatokban.

Tág értelemben az új evangelizáció a lelkipásztorkodás neve a II. Vatikáni Zsinat után, vagyis az „új lelkipásztorkodásé”.²⁴ Szoros értelemben az elkereszténytelenedett területek misszionálásának a programja ez. VI. Pál óta egyre világosabbá vált az Egyház számára, hogy az Egyház küldetésének része nem csak a pogányok misszionálása, hanem azon kisebb-nagyobb területek újra evangelizálása is, melyek akár az ellenséges ideológiák, akár a fogyasztói szemlélet miatt feledkeztek meg keresztény voltukról.²⁵

Két másik szempontból is megközelíthetjük az új evangelizáció fogalmának magyarázását. Szociológiai-gyakorlati szempontból a lelkipásztorkodásban végbement paradigmaváltást jelenti. Ez a váltás a népegyház szemlélete helyett a *communio* egyházképét helyezi előtérbe. Az egyházkép változása azt jelenti, hogy a közösségépítés mellett a misszióra való nevelés is előtérbe kerül. Teológiai szempontból egy szakramentális szemléletet jelent, amelyben Isten kerül az első helyre az Egyház minden cselekedetében, és különös módon a krisztusi szeretetközösségekben.²⁶

Magát az új evangelizáció fogalmát II. János Pál pápa vezette be, lengyelországi látogatása során, ekkor még nem fogalmazta meg annak igazi jelentését. A következő lépést a Latin Amerikaiakról való nyilatkozása során tette meg, amikor a fogalmat a térség megújult missziós erőfeszítésére alkalmazta. Ezek után II. János Pál pápa az egész Egyháznak ajánlotta

²¹ *The New Evangelization for the Transmission of the Christian Faith. Lineamenta*, in: http://www.vatican.va/roman_curia/synod/documents/rc_synod_doc_20110202_lineamenta-xiii-assembly_en.html (Letöltve 2013. április 17) ide kell, h hányadik pontban írták?

²² EN 52.

²³ EN 57.

²⁴ TOMKA Ferenc: *Lelkipásztori teológia és az új evangelizáció. Lelkipásztori teológia I.* 4. kiadás, Szent István Társulat, Budapest 2008, 58.

²⁵ DIÓS István-VICZIÁN János (szerk.): *Magyar Katolikus Lexikon*, XIV. Kötet, Szent István Társulat, Budapest 2009, 465.

²⁶ TOMKA: *Lelkipásztori teológia és az új evangelizáció*, 62.

az új evangelizáció fogalom használatát.²⁷ A *Redemptoris Missio* kezdetű enciklikájának 30. pontjában II. János Pál pápa felhívja a figyelmet arra, hogy az egyháznak új kihívásokkal kell szembenéznie, és a új evangelizáció is megkívánja a világegyháztól a korábban élt misszionáriusok lelkületét. A 83. pontban a pápa kifejti, hogy a missziós gondolat segítséget ad az újra evangelizációnak, mert a misszionáriusok tanúságtétele vonzó a hitetlenek és a vallásukat nem gyakorlók számára is. Ugyanakkor 34. pontban azt olvashatjuk, hogy addig az Egyház nem tud másokat misszionálni, amíg saját magát nem újíttotta meg.²⁸

A 2000-es év körül már teljesen elfogadott volt a fogalom az Egyházban. Az új evangelizáció szinonimája lett azoknak a spirituális erőfeszítéseknek, amelyek a helyi közösségekben mennek végbe a hitélet előmozdítása érdekében. A jelenben az új evangelizáció dinamikáját úgy fogalmazhatjuk meg, mint az Egyház azon megújult erőfeszítését, hogy helytálljon a mai társadalom és kultúra kihívásaival szemben.²⁹ A pápaság látókörében maradt az új evangelizáció ügye, XVI. Benedek pápa létrehozta 2010-ben az Új Evangelizációt Előmozdító Pápai Tanácsot. Az *Ubicumque et semper* kezdetű apostoli levelével alapította meg ezt a tanácsot, amelyben a pápa leszögezte azt, hogy csak az új evangelizáció által lehet biztosítani a fejlődést az Egyházban. Ugyanakkor arra is kitért az apostoli levélben, hogy a tanács létrejötte nem azt jelenti, hogy egy egységes újevangelizálási mód fog kialakulni, ami minden helyzetben működni fog.³⁰

Az új evangelizáció napjainkban is fontos témának számít, oly annyira, hogy a XIII. Püspöki Szinódus témájának lett kijelölve XVI. Benedek pápa által. A szinódusi gyűlést előkészítő dokumentumból tudhatunk meg értékes információkat az új evangelizáció meghatározásáról. A *Lineamenta* konklúziójában olvashatjuk azt, hogy a Pünkösöd jelenti az új evangelizáció alapját, vagyis a Szentlélek segítségével tudjuk végrehajtani azt. Az új evangelizáció a dokumentum szerint figyelembe veszi az idők jeleit; egy olyan kultúrát terjeszt, amely mélyen a keresztény hitben gyökerezik; felgyújtja bennünk azt a tüzet, amely az apostolokban volt az első pünkösöd után. Krisztus üzenetének újszerű bemutatása által az újevangelizáció az embereknek örömet és szabadságot ad. A dokumentum beazonosítja az újevangelizációt gátló tényezőket a remény és öröm hiányában.³¹

A Gyulafehérvári Zsinati könyv összefoglalva azt állítja az új evangelizációról, hogy új lendületet, új tüzet, új módszereket jelent. Az új módszerek keresése azt jelentené ezek

²⁷ *The New Evangelization for the Transmission of the Christian Faith. Lineamenta.*

²⁸ *Redemptoris Missio*, in: Diós István (szerk): *II. János Pál megnyilatkozásai. Pápai okumentumok 1978-2005. I. kötet. Enciklikák, Apostoli buzdítások, Apostoli levelek*, Szent István Társulat, Budapest 2005, 835-869.

²⁹ *The New Evangelization for the Transmission of the Christian Faith. Lineamenta.*

³⁰ Apostolic Letter is the Form of *Motu Proprio. Ubiqumque et semper*, in: http://www.vatican.va/holy_father/benedict_xvi/apost_letters/documents/hf_ben-xvi_apl_20100921_ubicumque-et-semper_en.html (Letöltve 2013. április 5).

³¹ *The New Evangelization for the Transmission of the Christian Faith. Lineamenta.*

szerint, hogy fokozatosan feladnánk mindazt, ami a régi módszerekből nem hatékony és azokat támogatnánk, amelyek ma megszólítják a híveket. A könyv emlékeztet arra, hogy az egyházmegyénkben is nagyon sok olyan személy van, aki rászorulna az új evangelizálásra. Az ilyen emberek meg vannak keresztelve, talán még az evangéliumot is ismerik, de annak tanítása nem határozza meg életüket. Ezeket az embereket új módon kellene megszólítani, hogy „lángra lobbanjon lelkük mélyén a hamu alatt még pislákoló hit szikrája”.³²

Összefoglalva az új evangelizáció meghatározásának sorozatát a következő kulcsfogalmakat tudjuk felsorolni: új utak, új módszerek, Szentlélek segítsége, új válasz a kihívásokra, változás, régi módszerek javítása, régi tűz fellobbantása. A következőkben azt próbáljuk megvizsgálni, hogy a bérálási felkészítőnek milyen hatása van az új evangelizációra, egyáltalán milyen kapcsolat lehet a két dolog között.

2.2. Az új evangelizáció kapcsolata a bérálási felkészítővel

Megvizsgáljuk a következőkben azt, hogy az új evangelizáció meghatározása és a bérálási felkészítő célkitűzései között milyen közös tényezőket fedezhetünk fel. Vizsgálatunk elején had idézzük VI. Pál pápa híressé vált szavait: „A mai embert inkább érdeklik a tanúk, mint a tanítók, és ha még is hallgat a tanítókra, azért teszi, mert ők egyben tanúk is.”³³ Valóban a ma társadalmában csak azt fogadják el hitelesnek az emberek, amiről saját maguk meg tudnak győződni. Ilyen kontextusban nagyon fontos szerepük van a tanúságtevő keresztényeknek, mert általuk tudják megtapasztalni mások is a keresztény élet szépségeit. A későbbiekben meg fogjuk látni, hogy a *tanúságtevés* az a kulcsfogalom, ami a kapocs az új evangelizáció és a bérálási felkészítő között.

A II. Vatikáni Zsinat különös figyelmet szentelt a világi hívek szerepének az apostolkodás területén. A *Lumen Gentium* dogmatikus konstitúcióban is foglalkozik ezzel a témával. Ez a konstitúció azt fejt ki, hogy a világi hívek apostolkodása részesedés az Egyháznak az üdvözítő küldetésében, és erre a küldetésre maga az Úr rendeli a keresztség és bérálás által.³⁴ Az Apostolicam Actuositatem határozat 3. pontja is arra figyelmeztet, hogy a világi híveknek kötelessége és joga az apostolkodás, mert egységben vannak Krisztussal, a fővel. Maga az Úr rendeli azokat az apostolkodásra, akiket a bérálásban a Szentlélek erejével megerősített.³⁵ Az Ad Gentes határozat 11. pontjából egy részt szó szerint idézni foguk, mert nagyon fontos benne minden gondolat: „Mert minden Krisztus-hívőnek, bárhol éljen is, élete

³² Gyulafehérvári Főegyházmegye Zsinati könyv, 17.

³³ TOMKA Ferenc: *Mit jelent és mire hív az „új evangelizáció”?*, in: <http://www.ujvaros.eu/post/8217/> (Megtekintve 2013. április 5)

³⁴ LG 33.

³⁵ AA 3.

példájával és tanúskodó szavával úgy kell megmutatnia a keresztségben magára öltött új embert és a Szentlélek bérálásban elnyert erejét, hogy a többiek, látva jócselekedeteit, dicsőítsék az Atyát, és jobban megértsék, mi az emberi élet valódi értelme.”³⁶ Tehát, azok a személyek, akik a bérálás után hiteles keresztény életet élnek, vonzóvá teszik azt mások számára is.

Megkérdezhetnénk, hogy akkor hogyan kapcsolódik az apostolkodás és a tanúságtétel, de úgy gondolom ez mindenki számára érthető. A tanúságtétel az apostolkodás egyik legfontosabb és legmeggyőzőbb módja. A zsinati dokumentumok is hangsúlyozzák azt, hogy a világi Krisztushívők elsődleges apostolkodási területe a világ, ahol a tanúságtevésükkel tudnak a legjobban hatni a környezetükben élőkre.³⁷ Egy másik fogalomzavar lehet az, hogy az apostolkodás és az evangelizálás ugyanarra irányul-e vagy sem. Szerintünk igen, mert mindkettőnek az a célja, hogy az Örömhírt elvigye az emberekhez különböző módszerekkel. Tomka szerint is az evangelizáció egyik elsődleges módszere a tanúságtétel.³⁸ Tehát ha azt állítjuk, hogy a világi hívek feladata is az evangelizálás, akkor ezt a legmegfelelőbben az életük tanúságával tudják megvalósítani. Ha valóban tanúságot akarnak tenni hitükről, minden új módszert és megoldást megkeresnek annak érdekében, hogy megtudják tenni azt.

A Gyulafehérvári Zsinati könyv kiemeli, hogy a fiatalok oktatása ne merüljön ki csupán ismeretközlésben, hanem legyen *tettekre készítő*, életre sarkalló és közösségorientált. Az evangelizációs folyamat egyik fő szempontja tehát a közösségi élet megújítása is. Ez azért szükséges, hogy legyen egy mag közösség, amely képes befogadni az újonnan megtérőket.³⁹ Az oktatás szempontjából számunkra a szentségekre való felkészítés, nevezetesen a bérálásra való felkészítés érdekel. A zsinat utáni szemléletben a szentségekre úgy tekintünk, mint amelyek célja az Egyházat, mint szentséget létrehozni. Azáltal, hogy a szentségek célja már nem csupán az egyén megszentelése, hanem Krisztus Testének építése, így az új evangelizáció legfőbb eszközeivé váltak.⁴⁰ Krisztus Testének az építése a közösség építését jelenti a Egyházon belül. Ez a közösség majd képes lesz befogadni a megtérőket, akik az újevangelizáció során térnek vissza az Egyházhoz.

A katekézis tehát fontos az új evangelizáció szempontjából. Erre utal a XVI. Benedek pápa egyik érdekes döntése is, amikor a katekézis ügyét az Új Evangelizációt Előmozdító Pápai Tanács hatáskörébe tette át. A 2013. január 6-án kiadott dokumentum a *Fides per doctrinam* címet viseli, és kezdő sorában arról beszél a pápa, hogy a hitet meg kell erősíteni a katekézis által. Továbbá a döntése megokolásaként azt állítja a pápa, hogy a hit megértése

³⁶ AG 11.

³⁷ PUSKÁS Attila: *A világi krisztushívők hivatása és küldetése*, in: Vigilia, 2010/6, 75. évfolyam. június, 412.

³⁸ TOMKA: *Lelkipásztori teológia és az új evangelizáció*, 57.

³⁹ Gyulafehérvári Főegyházmegye Zsinati könyv, 18.

⁴⁰ TOMKA: *Szentségi lelkipásztorkodás és az „új evangelizáció”*, 18.

érdekében annak tartalmát mindig új nyelvezeten kell tudni bemutatni. Ugyanakkor a katekézis egy olyan evangelizációs út, amelyet komolyan kell venni. Ezért ő úgy gondolja, hogy ugyanaz a tanács kell foglalkozzon az új evangelizáció, és a katekézis ügyével is.⁴¹ Tehát a pápa is úgy gondolja, hogy a katekézisnek fontos szerepe lehet az új evangelizáció előmozdításában.

Összefoglalva tehát ezt a részt azt tudnánk elmondani, hogy az új evangelizációt és a bérnálási felkészítőt összekötő kapocs a tanúságtétel. Elméletünk szerint, ha a bérnálándók egy megfelelő felkészítési folyamaton vesznek részt, akkor készek lesznek vállalni a küldetésüket, amit a bérnálásban megkapnak. Ha teljesítik küldetésüket, akkor tanúságot tesznek hitükről a környezetükben élőknek. Aki komolyan veszi küldetését, mindent meg fog tenni annak érdekében, hogy minél hatékonyabb és újabb módszerekkel másokat megtérésre bírjon. Tehát az új evangelizálás módszereit fogja alkalmazni küldetése minél nagyobb sikere érdekében. A másik pont, ahol kapcsolódik a felkészítés és új evangelizáció, az volna tehát, hogy a tanúságtétellel megtérésre sarkalt embereket a frissen megbérnáltak, képesek lesznek befogadni a saját közösségükbe, így azok nem kallódnak el, és tudnak tovább fejlődni hitükben. A közösségnek ugyanis nagy megtartó ereje van.

Ahhoz, hogy az elméletünk megvalósuljon, arra lenne szükség, hogy a felkészítés során a fennebb felsorolt elvekhez ragaszkodjanak. Nem tudjuk azt mondani, hogy egyik felkészítési módszer jobb, mint a másik. Mindeniknek megvan a hátránya és előnye is. A módszerek választásánál viszont fontos lenne az, hogy a fennebb említett céloknak megfelelően válasszák ki azokat. A következőkben megfogunk vizsgálni egy konkrét esetet. A vizsgálatuk célja az lesz, hogy megtudjuk, az a módszer, amit szülőfalumban alkalmaznak, mennyire nevel a tanúságtevő életre, illetve milyen véleményekkel vannak maguk a felkészülők a módszerről.

⁴¹ Apostolic Letter Issued Motu Proprio. *Fides Per Doctrinam*, in: http://www.vatican.va/holy_father/benedict_xvi/motu_proprio/documents/hf_ben-xvi_motu-proprio_20130116_fides-per-doctrinam_en.html (Letöltve 2013. április 15).

3. A kutatás és a kutatás eredményeinek bemutatása

A kutatási eredmények bemutatása előtt szeretnénk röviden bemutatni a plébánia történetét, és az egyházközség Historia Domusa alapján a bérmlőzésre vonatkozó adatokat. Vizsgálatunk középpontjában a Kézdikőváron bérmlősi felkészítőre járó fiatalok csoportja van. Ezek a fiatalok egy olyan plébánia tagjai, amelynek szép és hosszú története van. A bemutatást először is a faluval kezdenénk, mert egy kevésbé ismert településről van szó. A falu a Háromszéki-medence peremén található, a Torjai-hegyekből eredő Peselnek pataka mentén. Viszonyítási pontként megemlíthetjük, hogy 9 kilométerre van észak-nyugat irányban Kézdivásárhelytől.

A falu történetéből fontos tudnunk azt, hogy régen a falu nem abban a völgyben helyezkedett el, mint ma. Pár kilométerrel arrább, a Céklás-patak völgyében helyezkedett el,

amit ma is *Faluhelynek* neveznek a helybeliek. A falu neve sem volt ugyanaz, eredeti neve Peselnek volt. A Peselnek szó szláv eredetű, a *bcselnik* szóból származik és jelentése *méhes*. Van egy olyan hagyomány, hogy a torjai vásárra menő kászoniak számára lett volna pihentető hely ez a terület, és ebből alakult ki a falu.⁴² A település a torjai Apor uradalomhoz tartozott, 1876-ban csatolták Háromszék vármegyéhez. A Céklás patak mentén létezett egy templom is, melyet a XII. századra datáltak, aminek maradványai még a múlt században látszottak.⁴³ A falu nevét, annak fura hangzása miatt megváltoztatták, és 1906-tól kezdve a közigazgatásban Kővár névvel jelenik meg.⁴⁴ A faluban van egy hagyomány, miszerint Pótsa József főispán adott nevet a falunak, leányai kérésére. E hagyomány szerint Pótsa két leánya elment Bécsbe bálba. Itt a meghívottak listáján a következő képpen szerepeltek: „Pótsa Klára és Irma-Peselnek.” Ezt amikor a vendégereg meghallotta, kinevette a két lányt, akik szégyenletükben elhatározták, hogy megkérik apjukat, változtassa meg a falu nevét.⁴⁵

A település első említései a pápai dézsmák jegyzékében található, 1332-ben, 1333-ban és 1334-ben is említik, mint önálló egyházközséget, Pusulnik és Pusulnuk néven. Később a szárazpataki egyházközség filiája lett, ma mint önálló egyházközség működik. Oklevelek tanúsítják, hogy a XIV. században Peselnekét még szabad besenyők lakták.⁴⁶ 1817 és 1818-ból vannak adatok, hogy adományokat kap a falu, egy újonnan épülő templom számára. 1823-ban találunk adatot arról, hogy a bérmlás szentségéhez járult kétszáznegyvennyolc személy. Ekkor a falu összlakossága 1335 volt, ma már 1000 körül forog ez a szám. 1829-ben befejezték az új templom felépítését, és Lőrinc vértanú tiszteletére fel is szentelték. Ekkor Kovács Miklós erdélyi püspök száz személyt bérmlált meg.⁴⁷

Egy rekordnak számító esemény történt Kőváron az 1899-es évben. Ebben az évben május 24-én Gróf Majláth Gusztáv Károly püspök úr 400 személyt bérmlált meg a falu hívei közül.⁴⁸ Arra nem találtunk adatot, hogy 1899-ben pontosan hányan laktak a faluban. Arra viszont igen, hogy 1890- és 1900-ban hányan laktak. 1890-ben a falu összlakossága 1175 volt, ebből 1161 volt katolikus. 1900-ban a faluban összesen 1131 személyt számláltak, ebből 1103 személy katolikusnak vallotta magát.⁴⁹ Ezekből az adatokból arra következtetünk, hogy 1899-

⁴² KÓNYA Ádám: Kézdikővár, in: BORCSA János (szerk): *Kézdizsentléleki breviárium*, Ambrózia, Kézdivásárhely 2009, 39.

⁴³ CSEREY Zoltán – BINDER Pál: Kézdikővár (Peselnek), in: BORCSA János (szerk): *Kézdizsentléleki breviárium*, Ambrózia, Kézdivásárhely 2009, 37.

⁴⁴ *Domus Historiae*, 47.

⁴⁵ SEPSISZÉKI NAGY Balázs: *Székelyszék falvai a XX. század végén*, I. kötet, Háromszék, Kovászna megye, Nap Kiadó, h.n. 1998, 2001, 170.

⁴⁶ SEPSISZÉKI NAGY: *Székelyszék falvai a XX. század végén*, 170.

⁴⁷ *Domus Historiae*, 1-7.

⁴⁸ *Domus Historiae*, 40-41.

⁴⁹ VARGA E. Árpád (összeállította): *Erdély etnikai és felekezeti statisztikája I.*, Kovászna, Hargita, maros megye, Népszámlálási adatok 1850-1992 között, Teleki László Alapítvány, Pro-Print Könyvkiadó, Budapest-Csíkszereda 1998, 151.

ben is 1100 körül lehetett a katolikusok száma. Az 1930-as bérmálásról tudjuk, hogy a templomkerítésben történt meg és 128 személy kapta meg ekkor a szentséget.⁵⁰ A szokás az volt nálunk is, hogy a püspök atya a bérmálás előtt egy nappal érkezett meg, és litániát tartott meg gyóntatott. A bérmálást először mindig Szárazpatakon végezték el, majd utána következett Kővár.⁵¹

Napjainkban a püspök atya ötévente látogatja meg egyházközségünket. 2003-ban 39 személy kapta meg a bérmálás szentségét. 2008-ban, amikor jómagam is bérmálkoztam, 42-en járultunk a szentséghez.⁵² Ebben az évben, 2013-ban, 28-an járnak a bérmálási felkészítőre. Reményeink szerint mindnyájan felkészültnek bizonyulnak a szentség vételére. A felkészítés módja a hagyományosnak tekinthető módon történik, a plébános vezetésével. A hagyományos módszeren itt azt értjük, hogy nem alternatív módszerekkel, hanem frontális előadási módszerrel történik a felkészítés. Azt vizsgáljuk meg most, hogy milyen válaszokat adtak a bérmálási felkészítőre járó csoport tagjai, az általuk kitöltött kérdőívek alapján.⁵³

A kérdőívek 16 kérdést tartalmaznak, több kérdéstípusból vannak összeállítva. Mindenik felkészülő kitöltötte a kérdőíveket, így összesen 28 kérdőívet dolgozhattunk fel. A felkészülők 54%-a nőnemű, 65%-a férfi. A felkészülők 1994-1999-ig terjedő periódusban születtek, mindkét nem esetében az évek megoszlása hasonló arányú. A továbbiakban diagramok segítségével bemutatjuk összegezve a felkészülők válaszait, és megpróbáljuk egy kicsit értelmezni őket, és persze levonni belőlük a következtetéseket. A kapott válaszokból elsősorban azokra fogunk reflektálni, amelyek a felkészülőre vonatkoznak és a tanúságtételre.

A kérdőívünk első kérdése az volt, hogy miért bérmálkoznak a felkészülők. A diagramból is láthatjuk, hogy a 75%-a a csoportnak azért bérmálkozik, mert ezáltal teljesedik ki a keresztségi kegyelem és válnak felnőtt keresztényekké. Viszont egy jelentős rész, a 21%-a csoportnak azért bérmálkozik, mert szülei ezt kéri és az Egyház is előírja. Ezeknek a fiataloknak valószínű nincsen belső indíttatásuk a bérmálásra, és feltételezzük, hogy nem is fogják komolyan venni a benne kapott küldetést. Egy személy válaszolta azt, hogy a faluban ez a szokás, és azért bérmálkozik.⁵⁴

A következő kérdésünk arra vonatkozott, hogy mi újat hozhat a bérmálkozás a keresztséggel szemben. Erre a kérdésre a fiatalok nagy része, 82%, azt válaszolta, hogy segítséget kap a keresztény életéhez és megkapja a Szentlélek ajándékait. A pozitív hozzáállás mellett viszont ott van az is, hogy a válaszadók 14%-a számára azt az újat hozza csupán a bérmálás szentsége, hogy egyháziilag is házasodhatnak. A fiatalok tehát láthatólag segítséget

⁵⁰ Ekkor 1058 katolikus volt a faluban, in: VARGA E.: *Erdély etnikai és felekezeti statisztikája*, 151.

⁵¹ *Domus Historiae*, 94.

⁵² Kézdikővár. Bérmálási anyakönyv, IV. kötet, 2003. május 13.

⁵³ A kérdőív szerkezetét a mellékletben megtalálhatjuk, I. Melléklet.

⁵⁴ Vö. Melléklet 2.

várnak majd a további keresztény életükhöz a bérálás szentségének vételétől. Ebben a reménységükben nem fognak csalódni, meggyőződésünk szerint, ha a felkészülés során igazán megértik a szentségnek a lényegét.⁵⁵

A következő kérdésnél arra voltunk kíváncsiak, hogy a felkészülők szerint a szentségnek mennyire lesz hatása az életükre. Itt is elég jó arányban, 52%-ban azt választották, hogy inkább lesz hatása az életükre. Emellett a 30% szerint viszont nagyon lesz hatása a bérálkozásnak az életére. Ez egy nagyon jó jel, hogy várnak a fiatalok, hogy valami pozitív történjen velük a szentség vétele után. Senki nem válaszolta azt kimondottan, hogy a bérálásnak nem lesz hatása az életére.⁵⁶ Majd a további kutatások során kiderül, hogy mennyire lett hatása valóban a szentségnek a felvevők életére.

Arra a kérdésre, hogy mi történik a bérálkozás során a fiatalok nyíltan kellett válaszoljanak, az ő gondolataikat leírva. A válaszokat olvasva néhányan összetévesztették a bérálkozást a felkészüléssel, de ezekből a válaszokból is értékes információkat kaptunk. A válaszok alapján a bérálkozás során közelebb jutunk Istenhez, *keresztény felnőtté* válunk, megkapjuk a Szentlélek adományait, segítséget, esélyt az üdvözülésre, az Egyház rangosán⁵⁷ fennebb jutunk, felelősségteljesebb életet élhetünk. Azért emeltem ki a *keresztény felnőtté* fogalmat, mert számunkra érdekes volt ez a meghatározás. Az egyházi dokumentumok is mindenütt a felnőtt keresztény életet használják, ami a fiatalok esetében releváns. A keresztény felnőtté válás viszont a mi értelmezésünkben feltételezi, hogy valaki már elérte a felnőtt kort, és utána lesz keresztény. A későbbi kutatásaim során talán fény derül arra, hogy a válaszadók tisztában voltak-e ezen értelemben különbséggel a két fogalom között.

Azok a személyek, akik nem a kérdésre válaszoltak azt fejtették ki tulajdonképpen, hogy szerintük mit jelent a bérálási felkészítő. A következő fogalmak világossá teszik ezt: többet tudunk meg Istenről és Jézusról, felkészülünk, tanulunk, megtanuljuk a leckét. Ezen válaszok alapján azt érezhetjük, hogy nem sok különbséget érzékelnek a válaszadók egy tanóra és a felkészülő között. Ez a dolog elég sajnálatos, de ezen típusú megnyilvánulások kisebb számban vannak jelen, mint a bérálás pozitív értékelése. Egy érdekes választ is adtak erre a kérdésre: „Nem tudom mi fog történni, mert még nem voltam bérálkozó”. Ebből a válaszból azt is kiolvashatjuk, hogy a válaszadó ki akart térni a válasz alól, vagy a kíváncsiságot is, hogy várja, mi fog történni e szentségben.

Amikor arról kellett döntenek a felkészülők, hogy megfelelő-e a felkészítő ebben a formában, pozitív értékek jöttek ki. 46%-a a csoportnak inkább megfelelőnek tartja, 43%-a nagyon megfelelőnek tartja. Ezek után azt kérdeztük tőlük, hogy mit változtatnának a

⁵⁵ Vö. Melléklet 3.

⁵⁶ Vö. Melléklet 4.

⁵⁷ A válaszadó nem magyarázta meg azt, hogy mit ért a „rangos” fogalom alatt.

felkészítőn. 37%-uk olyan kérdésről szeretne beszélni, ami őket érdekli, 23%-uk pedig azt szeretné, ha hiteles keresztény életet élő személy tartaná a felkészítőt. A csoport 17%-a kisebb csoportokban és csoportmunkával szeretné kitölteni a felkészítő idejét. Senkinél nem fordult elő, hogy ne jelölt volna be egyet sem a felajánlott változtatási lehetőségek közül.

Érdekes ennek a két kérdés az összehasonlítása. A csoport nagy része meg van nagyon elégedve a felkészítővel, de mégis változtatnának rajta. Tehát megvannak elégedve a módszerrel, de mégsem. Az a kérdés vetődik fel, hogyha a módszert kiegészítjük, akkor ugyanaz a módszer marad-e. A következőkben viszont azt vizsgáljuk meg, hogy a felkészítő mennyire készíti fel a fiatalokat arra, hogy komolyan vegyék küldetésüket és tanúságtevő keresztények legyenek.

A következő kérdésünk azt vizsgálta hogy, szerintük egy laikusnak van-e szerepe az egyházban. Itt a válaszok 34% százaléka szerint van, a 31% szerint van is meg nincs is szerepe. Ez a köztudat gondolkodását tükrözheti, ahol a világiak Egyházban való tevékenységét idegenkedve fogadják a hívek. Arra a kérdésre válaszolva, hogy a laikusok hirdethetik-e Isten Igéjét 27% teljes mértékben egyetértő választ adott, ugyancsak ennyi százalék viszont az igen is meg nem is kategóriát jelölte be. A felkészülők válaszai alapján csupán 21%-uk ismer laikust, aki hirdeti az igét. Többségük a vallástanárban azonosította ezt a laikust, egy helyen viszont a válaszban benne voltak a tanúságtevő barátok, mint igehirdetők. Ezt a tényt pozitívan ítéljük meg, mert ez azt jelenti, hogy a laikusok részéről is tapasztalnak tanúságtételt a fiatalok. Csakis ha ők is tapasztalnak tanúságtételt, tudnak majd tanúságtevő keresztényekké válni.

A következő egység azt vizsgálta, hogy alkalmasnak tartják-e magukat a felkészülők a keresztény nagykorúságra. Ezt a csoport 44%-a inkább igaznak tartotta, 37%-a teljes mértékben igaznak és 19% az igaz is meg nem is kategóriát jelölte be. Senki nem jelölte be azt, hogy nem tartja magát alkalmasnak a keresztény nagykorúságra. Amikor arról érdeklődtünk, hogy felelősnek érzik-e magukat a bérálásban kapott küldetés teljesítésére, a helyzet egy kicsit változik. Itt az igen is meg nem is kategória kapott nagyobb százalékot, 38-at, míg a teljes mértékben igaz kategória 33%-ot. A 25%-a a csoportnak viszont inkább igaznak tartsa a kijelentést a maga számára, tehát a csoport felénél nagyobb arányban érzi a felelőséget a küldetése teljesítése iránt.⁵⁸

Amikor arra kérdeztünk rá, hogy eltudnák-e azt képzelni, hogy valaki általuk ismerje meg Istent, a 14% inkább nem tudja elképzelni, 4% egyáltalán nem tudja, és 39% igen is meg nem is tudja elképzelni. Ez a csoport felénél többet jelent, akik nem tudják elképzelni azt, hogy valaki általuk ismeri meg Istent. De azért a csoport felénél több százaléka úgy érzi segítség

⁵⁸ Vö. Melléklet 5.

tud lenni az Egyház számára. Ez egy jó dolog, sőt a csoport nagy százaléka szerint van szerepe az Egyházban. 54% teljes mértékben így érzi, 19% inkább úgy érzi, hogy van szerepe az Egyházban. Senki sem jelölte be azt, hogy nincs szerepe az Egyházban. Ez azt jelenti, hogy a felkészülés során a fiatalok úgy érzik nekik is lehet és kell is bekapcsolódni az Egyház életébe valamilyen szinten és módon.

Arra is rákérdeztünk, hogy a felkészülők hogyan lehetnének az Egyház munkatársává. Ennél a kérdésnél több választ is bejelölhettek a felkészülők, volt olyan, aki mind a négyet bekarikázta. Még azt is odaírta a többi mellé, hogy szóval és példával próbálja nevelni embertársait. A csoport 55%-a a jó keresztény élettel akar az Egyház munkatársa lenni. Egyenlő százalékot kapott, 11%-ot a besegítés (ministrálás, olvasás stb.) és az Igének a hirdetése is. Mindezek az adatok kiegészítve azzal, hogy a csoport 66%-a számára felelősséget, és 28%-a számára lehetőséget jelent a keresztény nagykorúság, elég pozitív képet kapunk. Az egyik válaszadó azt is megjegyezte, hogy számára a keresztény nagykorúság küldetést jelent.⁵⁹

⁵⁹ Vö. Melléklet 6.

Befejezés

Tehát azt tudjuk elmondani, hogy a csoportban ott van a várakozás, a vágy, hogy valami megváltozzon életében a bérálás után. Ugyanakkor felelősnek érzik magukat a kapott küldetés elvégzésben, és azt gondolják, hogy van helyük az Egyházban. A tanúságtevés is jelentkezik, mint igény és mint gyakorlat is. Találunk a felkészülők vágyaiban is ilyen irányokat, hogy a tanúságtevés által váljanak az Egyház munkatársaivá. Ez a csoport 18%-át jelenti, ami már egy jó kezdet. A kérdőívek kitöltésekor a válaszadók még a felkészülés stádiumában voltak. Biztosak vagyunk abban, hogy a bérálás után még ez az arány növekedni fog. Tehát a felkészülés menete elültetett magvakat, a kérdés csak az, hogyan tudnak majd ezek a magvak fejlődni.

Valószínű, hogy sok válasz elidealizált, és a felkészítőn hallott elmélet is befolyásolta a válaszokat. De mégis mutatnak egy irányt, hogy merre tartanak azok a fiatalok, akik most felkészülnek. Az általunk vizsgált módszer során elég kevés felkészülő kapott indítást a tanúságtevő életre. Lehetséges, ha a felkészülők igényeit figyelembe venné, kiegészítve hatékonyabb lehetne. De még egyszer feltesszük a kérdést: ha kiegészítjük a módszert, ugyanaz a módszer marad-e vagy már más lesz? Más szóval, ha kiscsoportokban dolgoznak, lehet már frontális felkészítésnek nevezni? Ezekre a kérdésekre a jelen dolgozatunkban nem fogunk választ adni, talán egy következőben. Összegezve azt állapíthatjuk meg, hogy a frontális felkészítési módszer is lehet az újevangelizáció táptalaja, de kevés mértékben. Érdekes lenne utánanézni más módszereknek is, hogy azok mennyire hatékonyak ilyen szempontból, vagy átdolgozni a már használt módszert.

Könyvészet

Szakirodalom

1. MÁRTON Áron: *Bérmálás*, Mentor, Marosvásárhely 2006.
2. NÓDA Mózes: *A szentségek ünneplése*, Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár 2008.
3. SEPSISZÉKI NAGY Balázs: *Székyföld falvai a XX. század végén*, I. kötet, Háromszék, Kovászna megye, Nap Kiadó, h.n. 1998, 2001.
4. TARIJÁNYI Zoltán: *Kateketika I.*, Szent István Társulat, Budapest 1998.
5. TOMKA Ferenc: *Lelkipásztori teológia és az új evangelizáció*. Lelkipásztori teológia I. 4. kiadás, Szent István Társulat, Budapest 2008.
6. TOMKA Ferenc: *Szentségi lelkipásztorkodás és az „új evangelizáció”*. Lelkipásztori teológia II. Az egyház önmegvalósítása a szentségekben, 4. kiadás, Szent István Társulat, Budapest 2008.
7. VARGA E. Árpád (összeállította): *Erdély etnikai és felekezeti statisztikája I.*, Kovászna, Hargita, maros megye, Népszámlálási adatok 1850-1992 között, Teleki László Alapítvány, Pro-Print Könyvkiadó, Budapest-Csíkszereda 1998.

Kézikönyvek, lexikonok

1. ERDŐ Péter (szerk): *Az egyházi törvénykönyv. A Codex Iuris Canonici hivatalos latin szövege magyar fordítással és magyarázattal*, Szent István Társulat, Budapest 1985.
2. DIÓS István (ford): *A Katolikus Egyház Katekizmusa*, Szent István Társulat, Budapest 2002.
3. DIÓS István (ford): *A Katekézis Általános Direktóriuma*, Szent István Társulat, Budapest 1998.
4. *Domus Historia – Kézdikővár*.
5. *Gyulafehérvári Főegyházmegye Zsinati könyv*, Gloria, Kolozsvár 2001.
6. Kézdikővár. Bérmálási anyakönyv, IV. kötet, 2003. május 13.

Egyházi dokumentumok

1. *Ad Gentes*. Határozat az Egyház missziós tevékenységéről, in: DIÓS István (szerk) *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, 2. kiadás, Szent István Társulat, Budapest 2007, 509-561.
2. *Apostolicam Actuositatem*. Határozat a világi hívek apostolkodásáról, in: DIÓS István (szerk) *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, 2. kiadás, Szent István Társulat, Budapest 2007, 445-485.
3. Apostolic Letter Issued Motu Proprio. *Fides Per Doctrinam*, in: http://www.vatican.va/holy_father/benedict_xvi/motu_proprio/documents/hf_ben-xvi_motu-proprio_20130116_fides-per-doctrinam_en.html (Letöltve 2013. április 15).
4. Apostolic Letter in the Form of Motu Proprio. *Ubicumque et semper*, in: http://www.vatican.va/holy_father/benedict_xvi/apost_letters/documents/hf_ben-xvi_apl_20100921_ubicumque-et-semper_en.html (Letöltve 2013. április 5).
5. KÖVÁRI Károly (ford): *VI. Pál apostoli buzdítása. Az evangélium hirdetése*, New York 1976.
6. *Lumen Gentium*. Dogmatikus konstitúció az Egyházzal in: DIÓS István (szerk) *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, 2. kiadás, Szent István Társulat, Budapest 2007, 111-211.
7. *Redemptoris Missio*, in: DIÓS István (szerk): *II. János Pál megnyilatkozásai. Pápai dokumentumok 1978-2005. I. kötet. Enciklikák, Apostoli buzdítások, Apostoli levelek*, Szent István Társulat, Budapest 2005, 812-875.
8. *The New Evangelization for the Transmission of the Christian Faith. Lineamenta*, in: http://www.vatican.va/roman_curia/synod/documents/rc_synod_doc_20110202_lineamenta-xiii-assembly_en.html (Letöltve 2013. április 17).

Cikkek, tanulmányok

1. Cserey Zoltán – Binder Pál: Kézdivásár (Peselnek), in: BORCSA János (szerk): *Kézdiszentléleki breviárium*, Ambrózia, Kézdivásárhely 2009, 37-39.
2. KÓNYA Ádám: Kézdivásár, in: BORCSA János (szerk): *Kézdiszentléleki breviárium*, Ambrózia, Kézdivásárhely 2009, 39.
3. PUSKÁS Attila: *A világi krisztushívők hivatása és küldetése*, in: *Vigilia*, 2010/6, 75. évfolyam. június, 406-415.
4. TOMKA Ferenc: *Mit jelent és mire hív az „új evangelizáció”?*, in: <http://www.ujvaros.eu/post/8217/> (Megtekintve 2013. április 5).

Mellékletek

Melléklet 1.

Kérdőív

A nevem Szabó Enikő, a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem Római Katolikus Teológia Karának mesterképzésén tanuló, és disszertációmban arra keresem a választ, hogy a hagyományos bérmlalkozási felkészítőnek milyen hatása van a résztvevőkre. Felmérésem két részből tevődik össze, egyszer a bérmlalkozási felkészítő elején, majd a bérmlalkozás után végzem el ugyanazon felmérést, ugyanazon mintán, összehasonlítva a fejlődést, az esetleges véleményváltozásokat.

A válaszadás névtelen és önkéntes.

Köszönöm a munkámban nyújtott segítségéd.

1 Születési év, hónap és nap:.....

2 Nemed: ☐ Nő ☐ Férfi

3 Miért bérmlalkozol?

(Csak egy válasz lehetséges, jelöld x-el.)

- ☐ 1. Mert szüleim ezt kérik és az Egyház előírja ezt
- ☐ 2. Mert ez a szokás a faluban
- ☐ 3. Mert különben kinéznék a társaim
- ☐ 4. Mert ezáltal tökéletesedik ki a keresztségi kegyelem és válok felnőtt keresztnnyé
- ☐ 5. más okból, és pedig:.....

4 Mi újat hozhat számodra a bérmlalkozás pl. a keresztséggel szemben?

(Csak egy válasz lehetséges.)

- ☐ 1. Semmit
- ☐ 2. Egy személlyel több lesz, aki ajándékot hoz születnapomra (bérmaszülő)
- ☐ 3. Házasodhatok majd egyháziilag is
- ☐ 4. Segítség ad további keresztny életemhez, mert megkapom a Szentlélek ajándékait
- ☐ 5. nem tudom

5 Mennyire lesz, véleményed szerint, hatása a bér málkózásnak az életedre?

(Csak egy válasz lehetséges.)

nagyon inkább lesz lesz is meg inkább nem
nem is nem

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

6 Szerinted mi történik a bér málkózás során?

(Írd le a véleményed röviden erről!)

.....
.....
.....

7 Számodra megfelelő-e a bér málkózási felkészítő abban a formában, melyben éppen történik?

(Jelöld x-el)

nagyon inkább igen igen is meg nem is inkább nem nem

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

8 Mit változtatnál szívesen a bér málkózási felkészítőn?

(Több választ is megjelölhetsz x-el.)

- ☐ 1. Kisebb csoportokban legyünk és legyenek csoportmunkák
- ☐ 2. Olyan kérdésekről beszéljünk, ami minket érdekel
- ☐ 3. Nézzünk filmet is és menjünk el kirándulni néha
- ☐ 4. Olyan személy tartsa, aki hiteles keresztény életet él
- ☐ 5. más ötlet,

éspedig:

9 A következő kijelentések alapján helyezd el magad a skálán!

(Csak egy választ jelölj meg.)

teljes inkább igaz igaz is meg inkább egyáltalán
mértékben nem is nem igaz nem igaz
igaz

Szeretném, ha kiképnék a véleményem arra nézve, hogy milyen legyen a bér málkózási felkészítő.

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Szeretném ha interaktívabb (párbeszédes, közvetlen kapcsolaton alapuló) lenne a felkészítő.

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

A felkészítő alatt a lelki

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

életem is fejlődik, a tananyag megtanulása mellett.

10 Az alábbi kijelentések alapján helyezd el magad a skálán!

(Csak egy választ jelölj meg.)

	teljes mértékben egyetértek	inkább egyetértek	igen is meg nem is	inkább nem értek egyet	egyáltalán nem értek egyet
Egy laikusnak (nem teológiát végzett, hétköznapi személynek) van szerepe az egyházban.	☐	☐	☐	☐	☐
Csak a pap feladata Isten Igéjének a hirdetése.	☐	☐	☐	☐	☐
Laikusok is hirdethetik Isten Igéjét.	☐	☐	☐	☐	☐

11 Ismersz olyan személyeket, akik bár nem papok, mégis nyilvánosan hirdetik Isten Igéjét?

(Ha nem ugrás a 13. kérdésre.)

☐ Igen ☐ Nem

12 Milyen formában teszik ők azt?

(Írd le.)

.....
.....
.....

13 Szerinted kik tartoznak az Egyházhoz?

(Csak egy választ jelölj meg.)

- ☐ 1. Egyházi vezetők (pápa, püspökök, papok, teológusok)
- ☐ 2. Mindazok, akik megvannak kereszttelve
- ☐ 3. A templomba járó emberek
- ☐ 4. Az Egyházban dolgozók (tanárok, kántor, harangozó stb.)
- ☐ 5. Nem tudom

14 Mit jelent számodra a keresztény nagykorúság?

(Csak egy választ jelölj meg.)

- ☐ 1. Felelősséget
- ☐ 2. Lehetőséget

- ☐ 3. Terhet
- ☐ 4. Semmit
- ☐ 5. Nem tudom
- ☐ 6. mást,

éspedig:.....

15 Az alábbi kijelentések alapján helyezd el magad a skálán!

(Jelöld X-el a rád vonatkozót!)

	teljes mértékben igaz	inkább igaz	igaz is meg nem is	inkább nem igaz	egyáltalán nem igaz
Alkalmasnak tartom magam a keresztény nagykorúságra.	☐	☐	☐	☐	☐
Felelősnek érzem magam a keresztségben/bérmálkozásban kapott küldetés (példaértékű élet, tanúságtevés stb.) teljesítésére.	☐	☐	☐	☐	☐
El tudom képzelni, hogy valaki általam ismerje meg Istent.	☐	☐	☐	☐	☐
Van szerepem az Egyházban.	☐	☐	☐	☐	☐
Segítség tudok lenni az Egyház életében.	☐	☐	☐	☐	☐

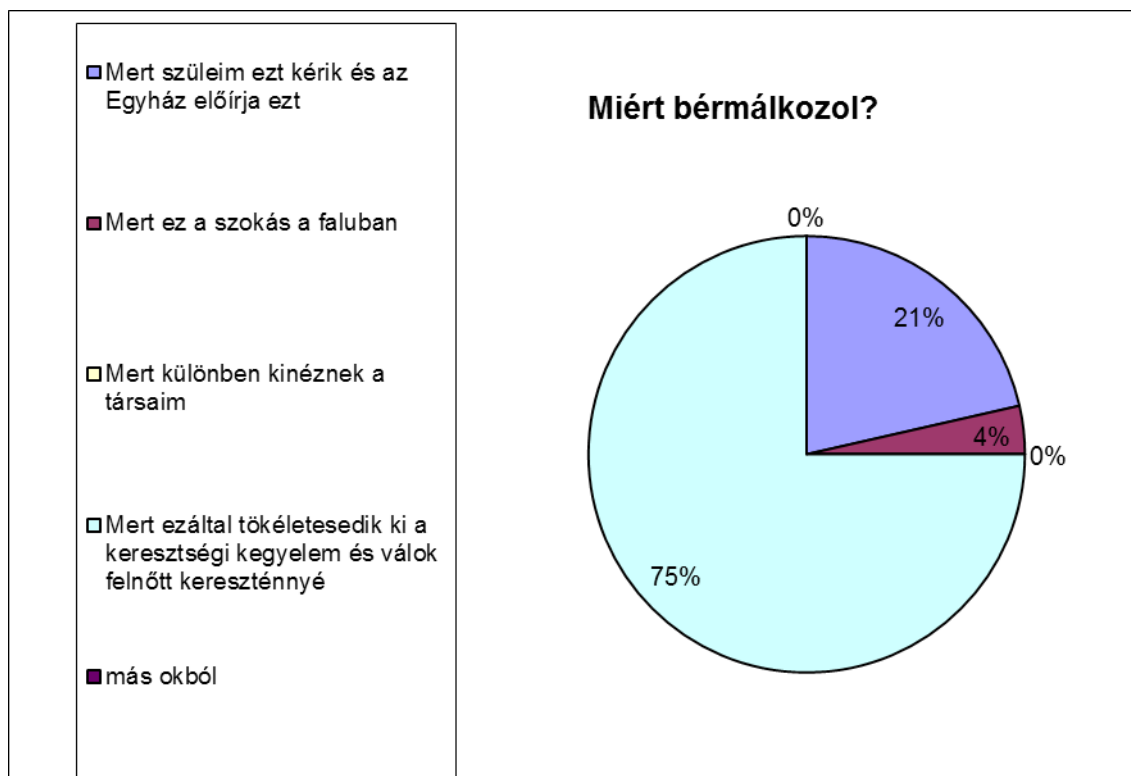
16 Szerinted, hogyan válhatnál te az Egyház munkatársává?

(Itt több lehetőséget is megjelölhetsz!)

- ☐ 1. Jó keresztény életet élek
- ☐ 2. Én is hirdetem Isten Igéjét
- ☐ 3. Tanúságot teszek hitemről
- ☐ 4. Besegítek (ministrálok, olvasok stb.)
- ☐ 5. Máshogyan,

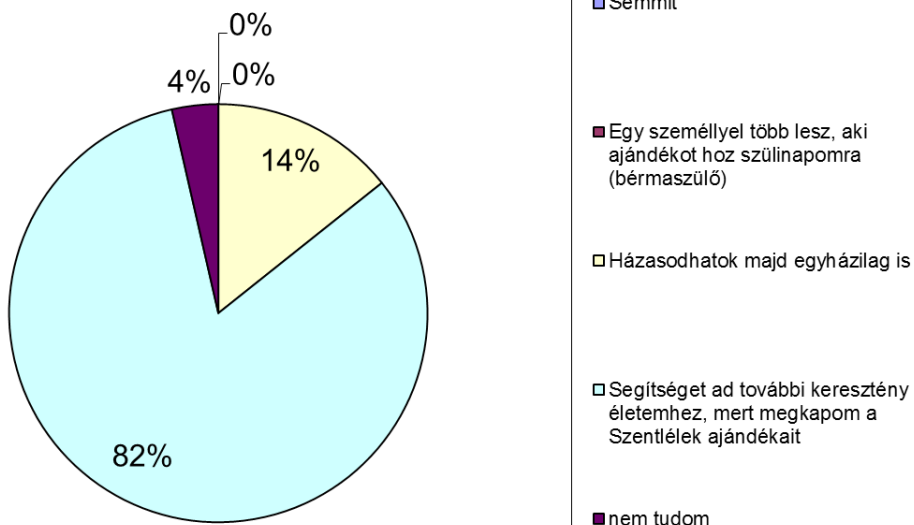
éspedig:

Melléklet 2.

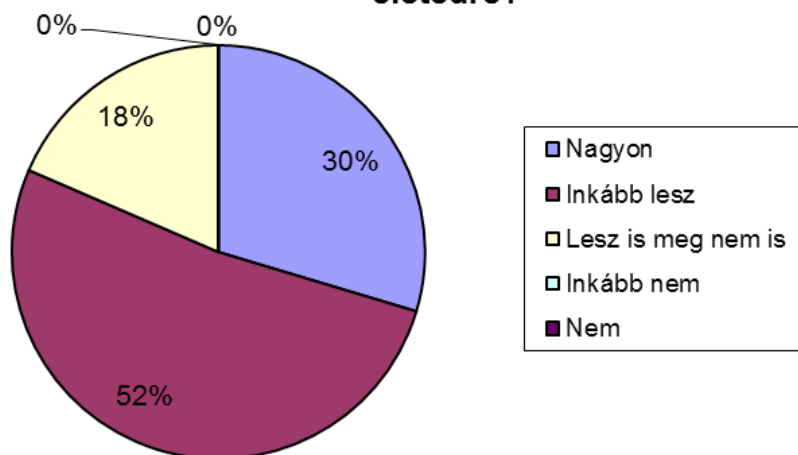
Melléklet 3.

Mi újat hozhat számodra a bér málkozás pl. a keresztséggel szemben?

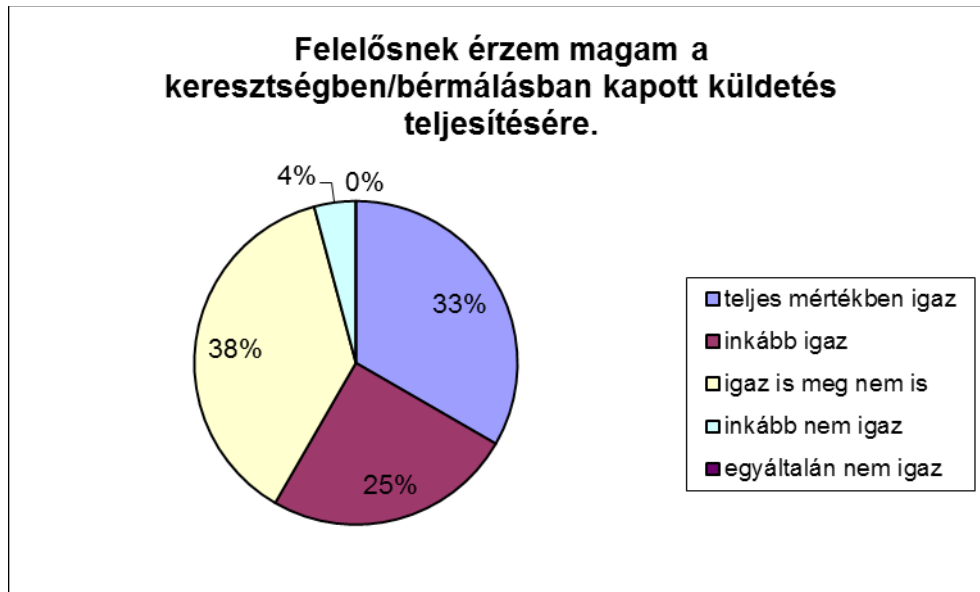

Melléklet 4.

Mennyire lesz hatása a bér málkozásnak az életedre?

Melléklet 5.

Melléklet 6.

